

Istentisztelet – Böjt 4. (LAETARE) vasárnapja

Budapest-Fasor, 2021. március 14. 11:00; MGyTK

A hét igéje: Ha a földbe vetett búzaszem nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz. (Jn 12,24)

Lekció/olvasmány: Ézs 54,7-10 – Isten örök hűsége és irgalma

Mint elhagyott és fájó lelkű asszonyt, megszólít téged az ÚR, és mint ifjú menyasszonynak, ha megvetett volt is, ezt mondja Istened: Magadra hagytalak néhány pillanatra, de nagy irgalommal ismét összegyűjtelek. Túláradó haragomban egy pillanatra elrejtettem előled arcomat, de örök hűséggel irgalmazok neked – mondja megváltó URad. Mert úgy teszek, mint Nőé idejében: Ahogyan megesküdtem, hogy nem árasztja el Nőé özönvize többé a földet, úgy esküszöm meg most, hogy nem haragszom rád, és nem dorgállak meg többé. Mert a hegyek megszűnhetnek, és a halmok meginoghatnak, de hozzád való hűségem nem szűnik meg, és békességem szövetsége nem inog meg – mondja könyörülő URad.

Textus/a prédikáció alapigéje: Jn 6,30-40 – A sokaság mennyei kenyeret kér, Jézus az élet kenyerere

Erre megkérdezték tőle [Jézustól]: És te milyen jelt mutatsz, hogy miután láttuk, higgyünk neked? Mit cselekszel? Atyáink a mannáttá ették a pusztában, ahogyan meg van írva: „Mennyei kenyeret adott nekik enni.” Jézus pedig így válaszolt nekik: Bizony, bizony, mondom nektek, nem Mózes adta nektek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az Isten kenyerere a mennyből száll le, és életet ad a világnak. Erre ezt mondták neki: Uram, add nekünk mindig ezt a kenyeret! Jézus azt mondta nekik: Én vagyok az élet kenyerere: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbennem hisz, nem szomjazik meg soha. De megmondtam nektek: láttatok ugyan engem, és mégsem hisztek. Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el; mert nem azért szálltam le a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem, hanem hogy annak az akaratát, aki elküldött engem. Annak pedig, aki elküldött engem, az az akarata, hogy abból, amit nekem adott, semmit se veszítsek el, hanem feltámasszam az utolsó napon. Mert az én Atyámnak az az akarata, hogy annak, aki látja a Fiút, és hisz benne, örök élete legyen; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon.

Kedves Gyülekezet!

A kenyér szó jelentésértartalma igen gazdag. A Föld nagy részén ez az egyik legfontosabb, az élet fenntartásához szükséges, kovással vagy a nélkül készített alapeledele. Átvitt értelemben a kenyér az anyagi javakat, a pénzt, a megélhetést biztosító munkát és a megélhetéshez szükséges dolgokat is jelenti.

Nem adott, hiányzik az emberhez méltó, a magasabbrendű élet élésének a lehetősége ott, ahol nincs kenyér, vagy csak kevés van belőle. Erre gondol például Böjte Csaba, amikor azt mondja: „Én hiába szeretem a szobám csendjében az utcagyereket! Nem arra van szüksége, hogy könnyes, szende szemembe nézzen, hanem hogy legyen kenyér az asztalán, fedél a feje fölött, étel a tányérján, ceruza a kezében, takaró az ágyán, kapjon jó szót, simogatást.” Hiányzik az emberhez méltó élet élésének a lehetősége, ha nincs kenyér, vagy csak kevés van belőle. A fiatal izraeli történész és író, Yuval Noah Harari viszont már ennek ellenkezőjéről, a jóléti társadalmak bőségében és kényelmében élő emberéről kérdezi: „Egy éhező kö-

zépéri parasztnak a boldogsághoz elég volt egy darab kenyér. De hogyan tegyünk boldoggá egy unatkozó, túlfizetett és túlsúlyos mérnököt?” Az se jó, ha nincs kenyér – az se jó, ha sok van. Ezért kéri a józan Ágúr a Példabeszédek könyvében Istentől ezt: *Se szegénységet, se gazdagságot ne adj nekem! Adj annyi eledelet, amennyi szükséges, hogy jóllakva meg ne tagadjalak, és ne mondjam: Kicsoda az ÚR? El se szegényedjek, hogy ne lopjak, és ne gyalázzam Istenem nevét!* (Péld 30,8-9)

Kosztolányi Dezső 1929-ben az olvasás jövőjével kapcsolatosan, a kenyérhez a könyvet hasonlítva írja a Szentírásra és Jézus tanításaira is igaz szavakat: „A könyv a szellemi manna, amelyből mindenki jóllakhatik, az égi táplálék, amely minél inkább fogyasztják, annál több lesz belőle, a bűvös kenyér, amely senkit nem hagy éhen, minden ínségest kielégít, hatalmassá tesz, úgyhogy mindenki az ismeretek tőkése és nagybirtokosa lehet általa, gondolat-milliomos. ... Ez szolgáltat igazságot a kárvallottaknak, akik a kortársak között nem találnak igazságot. Ez az istenek időnkívülisége, salvus conductus (menedéklevel), átszállójege a leendő századokba, reménység,

hogy a néma betűk valamikor megszólalnak s a papíron elraktározott, szunnyadó eszmék felébrednek másokban. Ez ad nekünk szólásjogot azután is, hogy a könyörtelen természet megvonta tőlünk a szót, s gégénk elporlad és testünk semmivé válik. Ezáltal beszélnek a halottak. Ez töri be a kripták bronzkapuit. Ez hirdeti azt, hogy a jobbik részünk fönnmaradhat, hogy mégis egészen halál és, hogy van föltámadás. Dicsőség a könyvnek.”

Ha Kosztolányi szavai általában igazak a könyvre, akkor szavai a Könyvek Könyvére, Isten ígéjére és Jézusra, az ő küldetésére százszorosán igazak. A zsidó bölcsességi hagyomány a bölcsességet (Péld 9,5), a prófétai hagyomány Isten ígéjét és Isten mindenkit magához hívó szavát hasonlítja a kenyérhez, az ételhez (Ézs 55,1-3). *Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért! Jöjjetek, vegyetek és egyetek!... Figyeljetek rám, jöjjetek hozzám! Hallgassatok rám, és élni fogtok!* Jézus Krisztus pedig egyenesen önmagát hasonlítja a kenyérhez: *Én vagyok az élet kenyere: aki énhozzám jön, nem éhez meg, és aki énbenem hisz, nem szomjazik meg soha.*

Jézus e szavakat a csodálatos kenyérszaporítás meglehetősen földhözragadtan gondolkodó szemtanúinak mondta. Ők e szavak hallatán azt hitték, hogy Jézus itt valami, az őseik által a pusztában 40 éven át az égből kapott mannától is jobb és csodálatosabb élelmiszerellátás megkezdődéséről beszél. Megértették, hogy őseik kenyérénel jobb és több az, amit Jézus kínál – de hogy miért, azt nem. Hogy a Jézus kínálta kenyér egyszer s mindenkorra elég – ez sok volt nekik, ezt nem érték fel ésszel. Hiszent ezt később, a húsvéti események ismeretében lehet csak igazán megérteni.

Visszatekintve, a kereszt és a feltámadás fényében, Jézus küldetésének, tettei és szavai teljességének az ismeretében érhetjük csak fel ésszel azt, hogy Jézus milyen értelemben válhat számunkra életadó kenyérré. És tudjuk azt is, hogy ennek megértéséhez nem csak ész, hanem más is kell. A Lélek megvilágosító ereje, a Lélek adta bölcsesség, az Isten adta istenvágy és az Isten adta hit, a mozgásba lendülés, a Jézus felé lépegetés kell hozzá. Ahogy arra Jézus is utalt: *Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön, és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.* A hit és a hitetlenség titkának a fejtegetése ez. Csak azok tudnak hittal Jézushoz menni, akiket vonz az Atya. Ő, az

Atya az, aki Jézusnak ajándékozta a benne hívó embereket. Jézus pedig feladatának érzi, hogy elfogadja és üdvösséggel ajándékozta meg az Atya kegyelmének erejéből hozzá hittal fordulókat.

Aki kicsit is megsejti, hogy *több az élet, a tápláléknál és a test a ruházatnál* (Mt 6,25), az keresni kezdi az életnek ezt az ezek szerint nem testi-immannens síkon, hanem másfajta módon, szellemi és lelki, transzcendens síkon megragadható többletét. Vagyis lélekben-gondolatban felfedező útra indul, keresni és kérdezni kezd – míg végül rátalál keresése jutalmára, a kincset érő válaszra: Jézusra, s a Jézusban megismerhető mennyei Atyára.

Az evangélium 6. fejezetének későbbi verseiből kiderül, hogy az úrvacsora jegyei, a látszólag oly egyszerű, de az isteni életet magában rejtő osty és bor válik aztán a Jézusra és benne Istenre talált embereknek azzá a szellemi mannájává, égi táplálékává, bűvös kenyérévé, amelyből – Kosztolányira visszautalva – mindenki jóllakhatik, amely senkit nem hagy éhen, hanem minden ínségest kielégít. *Az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem. Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon.* (6,49-51.54) Jézus itt gyakorlatilag azt állítja, hogy ennünk, rágnunk, emésztünk kell őt és az ő szavait – s akkor, ahogy a kenyér az ember részévé válik az emésztés során, úgy válik az úrvacsora és az isteni ige által Jézus is az életünk elemi, szerves részévé.

János evangéliumában az úrvacsora témája nem a 17. fejezettől olvasható passió narratívában, hanem már sokkal korábban, itt a 6. fejezetben szerepel. Szerinte ugyanis az úrvacsora nem kizárólagosan Jézus halálához, hanem életének és az igazi és örök életről szóló üzenetének az egészéhez tartozik.

Megyünk Jézushoz, azaz hiszünk, vagyis nyitottak vagyunk a kegyelemre és nyitottak vagyunk Isten és Jézus értelmünket megvilágosító és minket megszentelő szavainak a megértésére – az úrvacsora során pedig eggyé válunk Jézussal, Jézusban az örök Istennel, és egymással is. Ez hitünk és életünk szent titka. Ez életünk örökkévalósága. Jézus szava minden könyvnel inkább hirdeti azt, hogy a jobbik részünk fönnmaradhat, hogy mégis egészen halál, és hogy van föltámadás. Dicsőség Jézusnak. Imádkozunk – Ordass Lajos szavaival!

Hálásan köszönjük, Jézusunk, hogy ha valaki csak egyetlen lángocskát megőrzött abból a tűzből, amelyet Isten gyújtott meg benne, az a láng lobogásával feléd mutat. Aki az életvásár örökös alkudozásába nem tud belenyugodni, aki irtózik a bűntől, aki emberi tisztességre vágyik, aki a tudás tiszta forrásához kívánczik, aki nem felejtette el lelke dalát a szép életről – az feléd közeledik. Mert ezeknek a vágyaknak a gyújtópontjában Te állasz és Te vagy az egyetlen, akinél meg is valósulnak. Életem legszomorúbb emlékei azok, amelyek tőled való távolodásomhoz fűződnek. A hangot, amelyet mennyei Atyámtól hallottam, tartsd ébren bennem, és ennek nyomán, [valamint tested és véred magamhoz vétele nyomán] vonj magadhoz engem. [S akkor megszűnhetnek a hegyek, meginoghatnak a halmok, az életem rejtve van benned és hú Atyámban.] Ámen.